

Det otänkbara händer: muslimska turister i det kristna Mecka?

Jag växte upp under kalla kriget. Berlinmur och kärnvapenhot. Det var två supermakter: USA och Sovjetunionen, kapitalism kontra kommunism, demokrati kontra diktatur.

Det var allmänt accepterat att så var det och så skulle det förbli. Det handlade om att upprätthålla en maktbalans. Men ingen trodde eller förutsade att Berlinmuren skulle falla, och att hela kommunistblocket skulle kollapsa kvickt och resolut. Men det otänkbara händer, och i detta fall var det en seger för demokrati, frihet och mänskliga rättigheter.

Dylika otänkbara händelser och skeenden kan vara triviala, av godo eller av ondo, typ Förintelsen. Till kategorin triviala och näst intill ofattbara är den koreanska musikvideon Gangnam style som helt överraskande blivit en global succé. Över en miljard människor har sett den.

Jag skriver denna artikel på resa i Asien. Nyligen var jag i Singapore och träffade olika kyrko- och missionsledare, företagsledare och regeringsföreträdare. Landet är ungt, endast 48 år gammalt. För några generationer sedan var det i huvudsak djungel, träskmark och en del fiskebyar. Idag hör man till världens rikaste länder, och har kanske världens bästa infrastruktur och stadsplanering. Det var tämligen otänkbart för inte så länge sedan.

För cirka 50 år sedan var Singapore på samma ekonomiska nivå som flera länder söder om Sahara, som exempelvis Tanzania. Det var även Taiwan och Sydkorea. Men de tre asiatiska länderna satsade på företagsutveckling och handel, medan många afrikanska länder trodde på bistånd och socialistiska ekonomiska modeller. Vad som har fungerat bäst är inte svårt att se. Otänkbart kanske några tyckte – och fortfarande tycker, men historien visar att bistånd inte lyfter folk och länder ur fattigdom.

När jag var ung talade man om de svältande barnen i Kina och i Indien. Båda länderna försökte med olika socialistiska modeller. I Kina var det brutalt och Mao är troligtvis historiens värsta folkmördare. I Indien fungerande demokratin relativt väl, men även här cementerade man fattigdom genom regleringar som hindrade företagsutveckling.

Men det otänkbara har hänt: Idag har hundratals miljoner människor lyfts ur fattigdom genom avregleringar, handel och nya företag. Kina är en ledande ekonomisk stormakt med växande globalt inflytande även på andra områden. Vem trodde det under kulturrevolutionens dagar?

Om några veckor ska jag till Sydkorea och tala på en stor kongress. För hundra år sedan var landet buddistiskt, men idag är man nummer två i världen när det gäller att sända ut kristna missionärer. Det otänkbara händer.

År 1979 kom Ayatollah Khomeini från Paris till Teheran, Iran. Det blev en islamsk revolution. Men det otänkbara har hänt: införandet av islamska principer och regler har lett till att folk avskyr mullor, många har tappat tilltro till islam och stora skaror har lämnat islam och blivit Jesu efterföljare.

I mobiltelefonens relativa barndom var jag i Angkor Wat, Kambodja. Det är en stad från en tidigare khmercivilisation, delvis övervuxen av djungeln. Framåt kvällen klättrade jag upp på en pyramid för att beskåda solnedgången. Det var min födelsedag. Då ringer min mobil och min äldsta dotter ringer från sitt klassrum i Stockholm och sjunger "Happy Birthday." Det var som ett samtal från en annan era. Otänkbart bara några år tidigare.

I Afrika har mobiltelefonerna haft av en dramatisk och positiv effekt på individers och länders ekonomiska utveckling, bland annat genom att man sparar pengar i bank, tar små lån, skickar pengar hem till byn och betalar räkningar via mobiler. Otänkbart för bara 15 år sedan. Det finns studier som visar på hur antalet mobilanvändare söder om Sahara har ett direkt positivt samband med länders ekonomiska utveckling. Är mobiltelefoner bättre än bistånd? Inte helt otänkbart...

Under många århundraden var Mindre Asien (ungefär våra dagars Turkiet) ett viktigt centrum för kyrkan. Pauli liv och gärning och viktiga delar av Nya testamentet utspelar sig i hög grad i detta område. Under flera århundraden var det otänkbart att en religion som ännu inte fanns skulle komma att ta över regionen, och det kristna arvet skulle bli föremål för framtida turism. Men idag åker kristna turister till dessa muslimska områden för att beskåda ruiner som kan härledas till fornkyrkan.

Tänk om det en dag kommer att åka muslimska turister till det kristna Saudiarabien för att besöka ruinerna av den stora moskén i Mecka? Vad vet jag? Men det otänkbara händer...

Mats Tunehag

April 2013